

Gross Motor Function Classification System (GMFCS)

Klassifikationssystem för grovmotorisk funktion vid cerebral pares, i svensk översättning

Robert Palisano, Peter Rosenbaum, Stephen Walter, Dianne Russell, Ellen Wood, Barbara Galuppi

Svensk översättning : Eva Granat, Annika Lundkvist, leg. sjukgymnaster

Granskning av faktainnehåll: Eva Nordmark, leg. sjukgymnast

Granskning av språk: Ann-Christin Relander, auktoriserad översättare

Cross over translation: Richard Pybus, auktoriserad översättare

Referens: **Dev Med Child Neurol 1997; 39: 214 - 223**

Original: 1997 Neurodevelopmental Clinical Research Unit
McMaster University, Faculty of Health Sciences, Bldg. T-16, Room 126,
1280 Main Street West, Hamilton, Ontario L8S 4K1 CANADA
Tel: (905) 525-9140 Ext. 27850 Fax: (905) 524-0069 NCRU
e-mail: ncru@fhs.mcmaster.ca

Introduktion och Instruktioner till Användare.

Klassifikationssystemet för grovmotorisk funktion vid cerebral pares baseras på självinitierad motorik med särskild tonvikt på sittande (balkontroll) och gående. När klassifikationssystemet med fem nivåer utformades, var författarnas första kriterium att skillnaderna i motorisk funktion mellan nivåerna skulle vara kliniskt relevanta. Skillnaderna mellan de olika nivåerna är baserade på funktionsbegränsningar, behov av tekniska hjälpmedel, inklusive gånghjälpmedel (t.ex. rollatorer, kryckkäppar och käppar) och rullstolar och i mycket mindre utsträckning på rörelsekaraktär. Nivå I inkluderar barn med neuromotoriskt funktionshinder där funktionsbegränsningarna är mindre än vad som vanligtvis förknippas med cerebral pares samt barn som av tradition har fått diagnosen "minimal brain dysfunction" eller "mycket lätt CP". Skillnaderna mellan nivå I och II är därför inte så uttalade som skillnaderna mellan de andra nivåerna, speciellt för barn som är yngre än två år.

Tyngdpunkten har lagts på att bestämma vilken nivå som bäst representerar barnets nuvarande förmåga och begränsningar av motorisk funktion. Tonvikten ligger på barnets nuvarande självinitierade motorik i hemmet, i skolan och ute i samhället. Det är därför viktigt att klassificera efter det vanligast förekommande utförandet (inte bästa möjliga förmågan), och inte inkludera bedömningar om prognoser. Kom ihåg att syftet är att klassificera barnets nuvarande grovmotoriska funktion, inte att bedöma rörelsernas kvalitet eller möjlighet till förbättring!

Beskrivningarna av de fem nivåerna är vida och syftar inte till att belysa alla aspekter av det individuella barnets funktion. Ett barn med hemiplegi, t.ex. som inte kan krypa på händer och knän, men annars passar in på beskrivningen inom Nivå I, placeras på Nivå I. Skalan är en ordinalskala och avsikten är inte att avståndet mellan nivåerna ska betraktas som lika stora eller att barn med cerebral pares fördelas lika mellan de fem nivåerna. En sammanfattning av skillnaderna mellan intilliggande nivåer har tagits fram för att hjälpa till att bestämma den nivå som närmast motsvarar barnets aktuella grovmotoriska funktionsförmåga.

Rubriken på varje nivå beskriver den högsta nivå av rörelseförmåga som barnet förväntas uppnå mellan 6 och 12 års ålder. Vi inser att klassificering av den motoriska funktionsförmågan är beroende av barnets ålder, speciellt under spädbarnsåldern och tidig barndom. För varje nivå ges därför särskilda beskrivningar för barn i flera åldersintervall. Den funktionella förmågan och begränsningen i varje åldersintervall är avsedd att fungera som riktlinje och är inte uttömmande och inte heller normgivande. Barn under 2 års ålder ska bedömas utifrån sin korrigerade ålder om de är prematurfödda.

Vi har försökt betona barnets funktionsförmåga snarare än dess begränsningar. I regel kommer därför den grovmotoriska funktionen hos barn som klarar de beskrivna funktionerna i en speciell nivå att klassificeras inom eller ovanför denna nivå; i motsats till detta kommer den grovmotoriska funktionen hos barn som inte behärskar funktionerna på en given nivå troligen att klassas under denna nivå.

Nivå I:

Går utan begränsningar; inskränkningar i mer avancerade grovmotoriska färdigheter.

Före 2-årsdagen:

Barnet tar sig till och från sittande och sitter på golvet med båda händerna fria att handskas med föremål. Barnet kryper på händer och knän, drar sig upp till stående och tar steg med stöd av möbler. Barnet går utan gånghjälpmedel mellan 18 månader och 2 år.

Från 2 år till 4-årsdagen:

Barnet sitter på golvet med båda händerna fria att handskas med föremål. Förflyttningar till och från sittande på golvet och till stående utförs utan hjälp av en vuxen. Barnet föredrar att förflytta sig genom att gå och har inte behov av några gånghjälpmedel.

Från 4 år till 6-årsdagen:

Barnet tar sig till och från en stol och sitter på stol utan att behöva använda händerna som stöd. Barnet reser sig från golvet och från sittande på stol till stående utan att behöva föremål som stöd. Barnet går inomhus och utomhus samt går i trappor. Barnet håller på att utveckla förmågan att springa och hoppa.

Från 6 år till 12-årsdagen:

Barnet går inomhus och utomhus samt går i trappor utan begränsningar. Barnet har tillägnat sig grovmotoriska färdigheter inklusive att springa och hoppa, men hastighet, balans och koordination är nedsatt.

Nivå II:

Går utan gånghjälpmedel; begränsningar vid gång utomhus och ute i samhället.

Före 2-årsdagen:

Barnet bibehåller sittande på golvet men kan behöva använda sina händer som stöd för att hålla balansen. Barnet ålar på magen eller kryper på händer och knän. Det kan förekomma, att barnet drar sig upp till stående och tar steg med stöd av möbler.

Från 2 år till 4-årsdagen:

Barnet sitter på golvet men kan ha svårt med balansen när båda händerna är fria för att handskas med föremål. Förflyttning till och från sittande utförs utan hjälp av en vuxen. Barnet drar sig upp till stående på ett stabilt underlag. Barnet kryper på händer och knän i ett reciprokt mönster, tar sig fram med stöd av möbler och föredrar att förflytta sig genom att gå med gånghjälpmedel.

Från 4 år till 6-årsdagen:

Barnet sitter på stol med båda händerna fria att handskas med föremål. Barnet förflyttar sig från golvet till stående och från sittande på stol till stående men behöver ofta ett stabilt underlag för att skjuta ifrån eller dra sig upp med armarnas hjälp. Barnet går utan gånghjälpmedel inomhus och korta sträckor på jämnt underlag utomhus. Barnet går i trappor med hjälp av ledstång men kan inte springa eller hoppa.

Från 6 år till 12-årsdagen:

Barnet går inomhus och utomhus samt i trappor med hjälp av ledstång men upplever begränsningar vid gång på ojämnt underlag och i sluttningar samt då det går i folksamlingar eller trånga utrymmen. I bästa fall har barnet endast begränsad förmåga att klara grovmotoriska färdigheter såsom att springa och hoppa.

Nivå III:

Går med gånghjälpmedel; begränsningar vid gång utomhus och ute i samhället.

Före 2-årsdagen:

Barnet bibehåller sittande på golvet med stöd för ländryggen. Barnet rullar och ålar sig fram på magen.

Från 2 år till 4-årsdagen:

Barnet bibehåller sittande på golvet, ofta i "W-sittande" (sittande mellan böjda och inåtroterade höfter och knän) och kan möjligen behöva hjälp av en vuxen för att komma till sittande. Barnet ålar på mage eller kryper på händer och knän (ofta utan reciproka benrörelser) som sin främsta metod att förflytta sig självt. Barnet kan möjligen dra sig upp till stående på ett stabilt underlag och tar sig fram korta sträckor. Barnet kan möjligen gå korta sträckor inomhus med gånghjälpmedel och få hjälp av en vuxen med att styra och vända.

Från 4 år till 6-årsdagen:

Barnet sitter på vanlig stol men kan behöva bäcken- eller bålstöd för att optimera handfunktionen. Barnet tar sig till och från sittande på en stol genom att använda ett stabilt underlag, för att med armarnas hjälp skjuta ifrån eller dra sig upp. Barnet går med gånghjälpmedel på jämnt underlag och går i trappor med hjälp av en vuxen. Barnet transporteras ofta vid förflyttning långa sträckor eller utomhus i ojämn terräng.

Från 6 år till 12-årsdagen:

Barnet går inomhus eller utomhus på jämnt underlag med ett gånghjälpmedel. Barnet kan möjligtvis gå i trappor med hjälp av ledstång. Beroende på funktionen i övre extremiteterna kan barnet köra rullstol manuellt eller transporteras vid förflyttningar långa sträckor eller utomhus i ojämn terräng.

Nivå IV:

Begränsningar i förmågan att förflytta sig själv; barnet transporteras eller använder elrullstol utomhus och ute i samhället.

Före 2-årsdagen:

Barnet har huvudkontroll men behöver bålstöd för att sitta på golvet. Barnet kan rulla till ryggläge och kan möjligen rulla till magläge.

Från 2 år till 4-årsdagen:

Barnet sitter på golvet, när det har blivit placerat där, men kan inte hålla sig upprätt eller hålla balansen utan att använda händerna som stöd. Barnet behöver ofta anpassad utrustning för att sitta och stå. Självständig förflyttning korta sträckor (inom ett rum) utförs genom att rulla, åla på magen eller krypa på händer och knän utan växelvisa benrörelser.

Från 4 år till 6-årsdagen:

Barnet sitter i stol men behöver anpassad sits för bålkontroll och för att optimera handfunktionen. Barnet tar sig till och från sittande i stol med hjälp av en vuxen eller med ett stabilt underlag som det kan skjuta ifrån eller dra sig upp mot med sina armar. Barnet kan i bästa fall gå korta sträckor med rollator under tillsyn av en vuxen men har svårt att vända och bibehålla balansen på ojämnt underlag. Barnet transporteras ute i samhället. Barnet kan möjligen utföra självständig förflyttning genom att använda elrullstol.

Från 6 år till 12-årsdagen:

Barnet kan möjligen bibehålla den nivå på funktionsförmåga som det hade innan 6-årsdagen eller är mer beroende av rullstol hemma, i skolan och ute i samhället. Barnet kan möjligen klara självständig förflyttning genom att använda elrullstol.

Nivå V:

Förmågan till självständig förflyttning är mycket begränsad även vid användning av tekniska hjälpmedel.

Före 2-årsdagen:

Fysisk nedsättning begränsar viljemässig kontroll av rörelseförmågan. Barnet kan inte bibehålla huvud- och bålställning mot tyngdkraften i magliggande och sittande. Barnet behöver hjälp av en vuxen för att rulla.

Från 2 år till 12-årsdagen:

Fysisk nedsättning begränsar den viljestyrda kontrollen av rörelseförmågan och förmågan att bibehålla huvud- och bålställning mot tyngdkraften. Alla områden inom motorisk funktion är begränsade. Funktionsbegränsningar i sittande och stående kan inte helt kompenseras genom att använda anpassad utrustning och tekniska hjälpmedel. På Nivå V har barnet ingen som helst självständig förflyttningsförmåga utan måste transporteras. Några barn uppnår självständig förflyttning genom att använda elrullstol med omfattande anpassningar.

Gränsdragning mellan nivå I och II

Jämfört med barn på nivå I har barn på nivå II begränsningar i förmågan att klara förflyttningar med lätthet, t.ex. när det gäller att gå utomhus och ute i samhället, behov av gånghjälpmedel när de börjar gå, kvalitet på rörelser, förmåga att utföra grovmotoriska färdigheter såsom att springa och hoppa.

Gränsdragning mellan nivå II och III

Skillnader ses i graden av uppnådd funktionsförmåga. Barnen i nivå III behöver gånghjälpmedel och ofta ortoser för att gå, medan barn i nivå II inte behöver gånghjälpmedel efter 4-årsåldern.

Gränsdragning mellan nivå III och IV

Skillnader i förmåga att sitta och röra sig förekommer även när man tillåter omfattande bruk av tekniska hjälpmedel. Barn på nivå III sitter självständigt, har självständig förflyttning på golvet och går med gånghjälpmedel. Barn på nivå IV fungerar i sittande (vanligen med stöd) men självständig rörelseförmåga är mycket begränsad. Barn på nivå IV transporteras troligen eller använder elrullstol.

Gränsdragning mellan nivå IV och V

Barn på nivå V saknar självständighet även inom basal postural kontroll. Egen förflyttning kan uppnås endast om barnet kan lära sig att använda en elrullstol.